

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПАТОГЕНЕТИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ ЛІКУВАННІ ДОБРОЯКІСНИХ ПУХЛИН МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ У СОБАК

Є. Розум, М. Морозов

Одеський державний аграрний університет

В науковій статті наведенні данні щодо поширення новоутворень молочної залози у собак та встановлена ефективність патогенетичної терапії при лікуванні собак за доброякісних пухлин молочної залози. Встановлено, що лікування сук шляхом проведення оперативного видалення доброякісних пухлин молочних залоз мало позитивний лікувальний ефект у 70% тварин, а застосування патогенетичної терапії сприяло одужанню у 90,0% випадків, що на 20,0% більше, ніж при оперативному видаленні пухлин.

Ключові слова: *пухлини молочної залози, видалення пухлин шляхом проведення операції, патогенетична терапія, новокаїн, догляд після операції, 5%-й розчин енроксилу.*

Постановка проблеми. Впровадження у практику різних методів лікування тварин з пухлинами молочної залози є одним із шляхів розвитку ветеринарної клінічної онкології, яке показало високу ефективність в до клінічних і клінічних випробуваннях.

За даними науковців, пухлини молочної залози у собак мають найбільшу питому вагу в структурі загальної онкопатології і складають, в середньому 48...52% від усіх пухлин, займаючи другу позицію після новоутворень шкіри та слизових оболонок, підшкірної клітковини та м'яких тканин [1,2,5].

Отже, проведення моніторингу поширення патології молочної залози у собак, зокрема пухлин, та вивчення ефективності різних схем їх лікування є актуальним питанням ветеринарного акушерства і дасть можливість розробити засоби їх профілактики [3,4,6].

Мета роботи: встановити поширення новоутворень молочної залози у сук та проаналізувати ефективність авторських методів лікування доброякісних пухлин молочної залози.

Матеріал і методи досліджень: Об'єктом досліджень були собаки (суки) різних порід, у яких діагностували новоутворення молочної залози. Для дослідження використовували клінічні, гістологічні, та статистичні методи.

Дослідження проводили впродовж 2020-2022 років на базі ветеринарних клінік м. Одеса та кафедри хірургії, акушерства та хвороб дрібних тварин Одеського державного аграрного університету.

Вивчення поширення новоутворень молочної залози у сук проводили аналізуючи статистичні дані ветеринарних клінік та результати власних кафедральних амбулаторних досліджень.

Під час діагностичного огляду тварини визначали місце розміщення новоутворення, його відношення до навколишніх тканин, величину, гіперемію шкіри молочних залоз, виділення ексудату з виразок і нориць, характер поверхні ураженої ділянки.

На наступному етапі дослідження пацієнта використовували пальпацію уражених пухлинами молочних пакетів, при цьому звертаючи увагу на щільність, дольчастість, та співвідношення до навколишніх тканин (з'єднана з ними або відокремлена) та наявність больової реакції.

Тварин, у яких діагностували клінічні ознаки пухлин молочної залози, формували дослідні групи для проведення експерименту, щодо вивчення ефективності методів лікування даної патології. В дослід підбирали тварин з пухлинами молочної залози за принципом аналогів. Для проведення дослідів було сформовано дві групи тварин: контрольна і дослідна (в кожній групі по десять тварин).

Лікування піддослідних тварин проводили комплексним методом, використовуючи оперативний, патогенетичний методи та післяопераційне лікування. В дослідні групи включали тварин з доброякісними пухлинами молочної залози.

Тваринам дослідної групи для лікування застосовували метод патогенетичної терапії: внутрішньовенно 8 мл 1%-го розчину новокаїну на одну тварину, 5 разів з інтервалом 48 годин; введення під основу пухлини 5 мл 3%-ого розчину новокаїну на 30%-му спирті; обробка пухлин розчином колодію із саліциловою кислотою (10:1).

Тварин контрольної групи лікували шляхом хірургічного видалення пухлин методом використовуючи радикальну місцеву ексцизію з попереднім проведенням курсу патогенетичної терапії. Догляд за тваринами після операції проводили шляхом введення: в/м 5 мл 5%-вий еноксилу 1 раз на добу; підшкірно ветозал в дозі 1мл на 10 кг живої ваги, триразово – один раз у дві доби; операційний шов обробляли 0,05 % розчином хлоргексидину біглюконату 2 рази на добу.

Результати досліджень: Отримані результати клінічного дослідження молочної залози у сук наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Поширеність пухлин молочної залози у сук в умовах ветеринарних клінік м. Одеса

Роки	Кількість обстежених тварин	Виявлено тварини з пухлинами молочної залози	
		n	%
2020	50	8	16,0
2021	82	22	26,8
2022	71	20	28,0

Як видно з даних таблиці 1, новоутворення молочної залози досить розповсюджене захворювання, яке реєструється у 23,6% обстежених у клініці тварин в середньому за останні 3 роки. Починаючи з 2020 року помітне зростання випадків з патологією молочної залози. Виявлено тварин з новоутвореннями молочної залози – від 16,0% у 2020 році до 28,0% у звітному 2022 році, що відповідає всесвітнім статистичним даним.

Клінічним та гістологічним дослідженням у собак два види раку молочної залози: вузлуватий – 90,6 % і дифузний – 9,4 % випадків.

Аналіз показав, що у більшості собак злоякісні пухлини розвиваються на фоні доброякісних уражень молочної залози (табл. 2).

За даними таблиці 2 встановлено, що серед доброякісних пухлин молочної залози найбільше поширення має дисгормональна дисплазія - 30,0% випадків, комплексна аденома - 8,6 %, кістозна мастопатія - 5,7%, доброякісні змішані пухлини - 4,6 %, папіломи внутрішньопротокові у - 2,5 % тварин.

Ділянки малігнізації епітеліальних, та в деяких випадках і міоепітеліальних клітин реєстрували серед структур фіброаденоми (0,7 %), комплексної аденоми (16,6 %) та доброякісної змішаної пухлини (8,3 %).

Таблиця 2. Види ураження молочної залози

Види уражень молочної залози	Кількість випадків, %
Дисгормональна дисплазія з вираженою проліферацією епітелію	30,0
Непроліферативна кістозна мастопатія	5,7
Доброякісні змішані пухлини	4,6
Комплексна аденома	8,6
Внутрішньопротокові папіломи	2,5

На наступному етапі досліджень вивчали залежність між розвитком пухлин молочних залоз із несправжньою вагітністю і акушерсько-гінекологічними хворобами репродуктивних органів, зокрема піометра і ендометрит. Для встановлення даної залежності було обстежено 42 суки з новоутвореннями молочних залоз (табл. 3).

Таблиця 3. Результати моніторингу акушерсько-гінекологічних захворювань у сук з пухлинами молочних залоз

Кількість сук	Вид патології					
	Несправжня вагітність		Ендометрит		Піометра	
	n	%	n	%	n	%
З поодинокими новоутвореннями молочних залоз, (n =24)	8	33,33	4	16,67	12	50,0
З множинними новоутвореннями молочної залози, (n=18)	10	55,56	5	27,80	3	16,64
Разом: n=42	18	42,84	9	21,43	15	35,73

З даних таблиці 3 видно, що у 42,84 % тварин з новоутвореннями молочної залози діагностували несправжню вагітність, у 21,43 % сук з - ендометрит різного характеру, та у 35,73 % випадків реєстрували піометру. З множинними новоутвореннями молочних залоз спостерігали у 55,56 % випадків при несправжній вагітності та 27,80 % у тварин хворих на ендометрит. У даній дослідній групі діагностували піометру в 16,64 % випадків.

Ефективність різних методів лікування тварин з доброякісними пухлинами молочних залоз наведено в таблиці 4.

Таблиця 4. Аналіз ефективності різних схем лікування пухлин молочних залоз у сук

Показник	Оперативне видалення пухлин методом радикальної місцевої ексцизії		Патогенетична терапія	
	Кількість оперативних втручань (n)	%	Кількість тварин, підданих лікуванню (n)	%
Кількість тварин	10	100	10	100
Ефективність лікування	6	60,0	8	80,0
Рецидиви після лікування	4	40,0	2	20,0
Термін прояву рецидивів, міс.	12		18	

З даних таблиці 4 видно, що лікування сук шляхом проведення оперативного видалення доброякісних пухлин молочних залоз методом радикальної місцевої ексцизії з післяопераційним застосуванням препаратів енроксил та ветозал мало позитивний лікувальний ефект у 60% тварин, а застосування патогенетичної терапії сприяло одужанню у 80,0% випадків, що на 20,0% більше, ніж при оперативному видаленні пухлин.

Відсоток рецидивів при оперативному видаленні доброякісних пухлин молочних залоз була на 20,0% більше, ніж при лікуванні методом патогенетичної терапії. Період від закінчення курсу лікування і до появи перших ознак рецидивів при хірургічному втручанні склав 12 місяців, що на 6 місяців швидше, ніж при патогенетичному методі терапії.

Висновки:

1. У сук новоутворення молочної залози складають 23,6% від загальної кількості обстежених тварин. З 2020 року зареєстровано тенденцію до зростання випадків патології молочних залоз у сук.
2. Серед доброякісних пухлин молочної залози найбільше поширення має дисгормональна дисплазія - 30,0% випадків, комплексна аденома - 8,6 %, кістозна мастопатія - 5,7%, доброякісні змішані пухлини - 4,6 %, папіломи внутрішньопротокові у - 2,5 % тварин.
3. Встановлено взаємозв'язок між розвитком пухлин молочних залоз, несправжньою вагітністю, ендометритом та піометрою.
4. Лікування сук за доброякісних пухлин молочних залоз шляхом застосування патогенетичної терапії дає кращий лікувальний ефект.

Список використаних джерел

1. Березовський А.В. та ін. Фізіологія і патологія молочної залози у тварин. Навчальний посібник. К.: ДІА, 2018. 476с.
2. Виговська К.Л. Диференційна діагностика пухлин молочних залоз у кішок. Вісник Полтавської державної аграрної академії. № 1. 2013. С.178-182.
3. Костишин Є.Є. та ін. Гінекологічні хвороби самок: Навчально-методичний посібник за ред. Стефаника В.Ю. Львів: ДНДКІ, 2015. 143 с.
4. Омеляненко М.М. Розповсюдження акушерських і гінекологічних захворювань сук і кішок та їх лікування. Науковий вісник Національного аграрного університету. 2011. Вип. 42. С. 114-118.
5. Чехун В.Ф., Мазуркевич А.Й. Пухлини дрібних свійських тварин: клініка, діагностика, лікування. К.: ДІА, 2001. 164 с.
6. Шестяєва Н. Класифікація пухлин молочних залоз собак: складність та протиріччя. Вет. мед. України. 2005. № 8. С. 26-28.

EFFICIENCY OF PATHOGENETIC THERAPY IN THE TREATMENT OF BENIGN MAMMARY GLAND TUMORS IN DOGS

Y. Rozum , N. Morozov

The scientific article provides data on the spread of mammary tumors in dogs and establishes the effectiveness of pathogenetic therapy in the treatment of dogs with benign tumors of the mammary gland. It was found that the treatment of bitches by surgical removal of benign tumors of the mammary glands had a positive therapeutic effect in 70% of animals, and the use of pathogenetic therapy contributed to recovery in 90.0% of cases, which is 20.0% more than with surgical removal of tumors.

Key words: *breast tumors, surgical removal of tumors, pathogenetic therapy, postoperative care, benign and malignant tumors, enroxil, novocaine.*